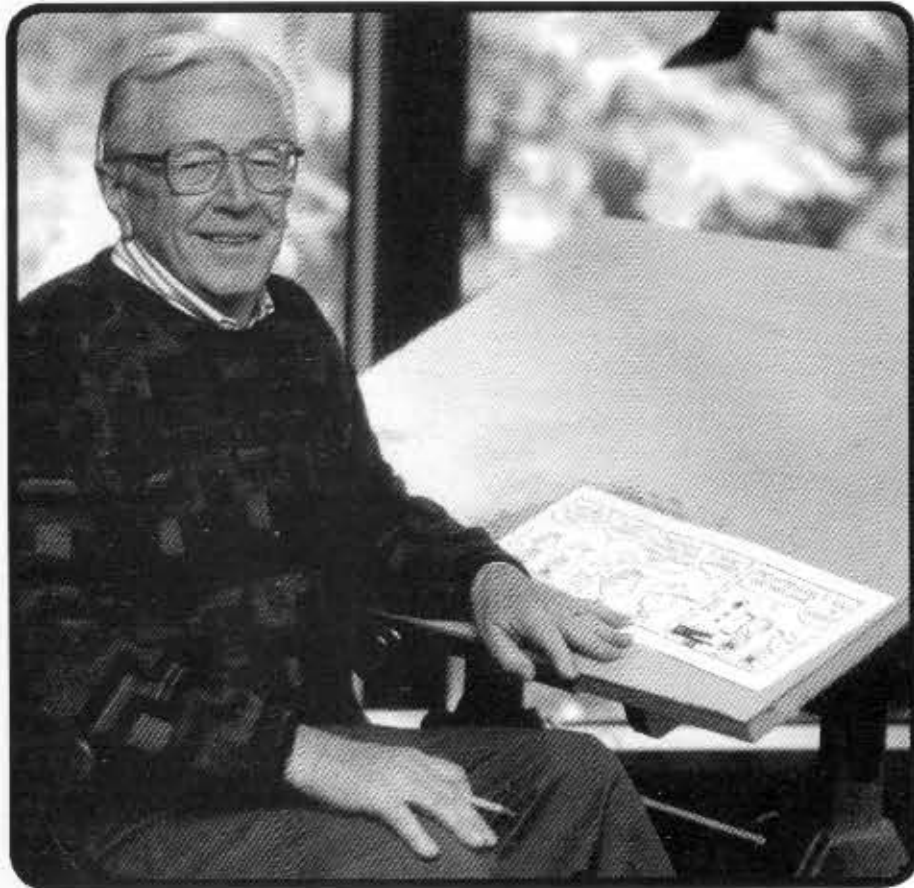

Charles Schulz

- itsenäinen puurtaja

Kuva: Jean F. Schulz

Viime vuoden lokakuun 30. päivänä tuli kuluneeksi 40 vuotta siitä, kun ensimmäinen Tenavat-strippi julkaistiin Suomessa. 2. lokakuuta juhlietaan puolestaan maailmanlaajuisesti Tenavien 50-vuotista taivalta. Mikä merkillisintä, historian terävät raateluhampaat eivät ole tehneet Tenavista selvää jälkeä. Schulzin yksinään piirtämä sarja on edelleenkin maailman suosituin: sitä julkaistaan yli 2 600 sanomalehdessä ja 75 maassa. Potentialisten lukijoiden määrä on päivittäin yli 300 miljoonaa ihmistä. Olikin paikallaan, että sarjaa kolmattakymmentä vuotta kääntänyt Tenavat-tuntija Juhani Tolvanen haastatteli sarjan luoja, 77-vuotiasta Charles M. Schulzia hänen kotikaupungissaan Santa Rosassa.

© UNITED FEATURES SYNDICATE

Juhani Tolvanen

"Tenavien maailma on mikrokosmos, pieni inhimillinen näytelmä joka kukkarolle"
Umberto Eco

Perjantai 1.10.1999. Aurinko paistaa kalifornialaiseen Santa Rosan kaupunkiin kuten aina tähän aikaan vuodesta. Istun Charles M. Schulzin työhuoneessa haastattelussa, joka Schulzin sanojen mukaan

on viimeinen, jonka hän tulee antamaan Tenavien 50-vuotisjuhlista. Tänä syksynä minua ennen paikalla ovat olleet tv-kanavat CBS, NBC ja saksalainen viikkolehti Stern.

"Tämän jälkeen haluan keskittyä yksinomaan työntekoon enkä puhumiseen. En halua ajatella ensi vuotta ja sen juhlahumua", sanoo hyväntuulinen ja virkeä Schulz, joka kertoo edelleen pelaavansa kerran viikossa jääkiekkoa ja golfia jonkin verran ahkerammin.

Muutamaa viikkoa myöhemmin uutistointit välittävät tiedon: Schulzilla on löydetty rutiinitarkastuksessa paksusuolen syöpä. Näillä näkymin viimeinen Schulzin

piirtämä Tenavat ilmestyi Yhdysvalloissa tammikuun 3. päivä. Sunnuntaisarjoja riittää helmikuun alkuun asti.

Schulz on ollut yksi harvoista vanhan liiton miehistä - käsityöläisistä, jotka puurtavat sarjaansa yksin, ilman apulaisia. Samaa periaatetta noudattaa myös sopimus, jonka mukaan Tenavat lopetaan Schulzin kuoltua. Kukaan ei saa jatkaa tehtaan pyörittämistä.

Zits huonoin nimi sitten Peanutsin

Sairauksista ei ollut kuitenkaan tietoa tuona aurinkoisena päivänä. Vuoden 1983 sydänleikkauksen aiheuttama

© UNITED FEATURES SYNDICATE

Varhaiset Tenavat ovat piirroksiltaan kuin toisesta aurinkokunnasta.

käsien vapina on vuosien myötä kuitenkin pahentunut niin, että katson viisaimmaksi auttaa Schulzia hänen purkaessaan lahjapaketista suomalaisia Storybird-lasikannuja, joita vein hänelle lahjaksi. Miellestäni äimistelen sitä, että piirrosjäljessä tuosta vapinasta ei näy kuin vähäinen aavistus.

Schulz silmäilee hänelle antamaani Ilta-Sanomia ja nyökkäilee tyytyväisenä Katja Tukiaisen kuukauden kotimaiselle sarjakuvalle. Katsottuaan Karvista hän huokaisee: "Mitä tilanhukkaa."

Tuolla huokaisulla on taustansa: Schulz on tehnyt yksin tähän mennessä lähes 18.000 Tenavat-jaksoa, kun valtaosa tämän hetken sanomalehtisarjoista on ideatiliemien työtä. Karvistakin ideoi ja piirtää puolen tusinaa tekijää.

Nykytekijöistä Schulz arvostaa eniten Kamujen tekijää Patrick McDonnellia, jonka hän valitsi myös upean Tenavien juhlakirjan Peanuts - A Golden Celebration -kirjan strippivalikoiman tekijäksi. McDonnell valitsi tuohon kirjaan näytteet Tenavista vv. 1950-1999. Tuo lokakuussa 1999 ilmestynyt kirja on muuten ehdoton välttämättömyys jokaiselle hard-core Tenavat-fanille.

Eurooppalaisista piirtäjistä Schulz mai-

nitsee Thelwellin, jonka töitä on julkaistu mm. brittien Punch-lehdessä. Ranskalainen Claire Bretècher on myös kovasti Schulzin mieleen. Amerikkalaisista nykytekijöistä hän arvostaa McDonnellin lisäksi Zits-sarjakuvan tekijää Jim Borgmania.

"Vaikka minusta hänen sarjakuvansa nimi (Zits = finnit) on huonoin sitten Peanutsin", Schulz nauraa.

Schulz olisi itse halunnut antaa sarjalleen nimen "Good Old Charlie Brown", mutta sarjan nimeksi tuli tekijää lupaa kysymättä Peanuts (maapähkinät).

Ikä vie töitä kotiin

"En muista, millaista työ oli silloin 1950-luvulla, kun meillä oli kotona viisi kasvavaa lasta. Piirsin kuitenkin silloin päiväsaikaan ja vain viitenä päivänä viikossa. Pidin ajoittain taukoja viedäkseen lapset kouluun tai kesäaikaan pelatakseni heidän kanssaan baseballia tms. Nyt en

VUOSISADAN TÄRKEIN PÄIVÄ

Charles M. Schulz kertoo, että hänen poikansa Monte soitti isälleen joulukuun 1990-luvun alussa ja kysyi kuin puoli-huolimattomasti, mikä on Schulzin mielestä vuosisadan tärkein päivä.

Nauroin puhelimteen ja sanoin, että tuohan on sopiva kysymys puhelimesa vastattavaksi. Mietin kuitenkin hetken ja sanoin sitten, että D-Day eli Normandian maihinnousun alkamispäivä 6.6.1944. Jos emme olisi silloin enaistuneet, niin Eurooppa ja koko maailma olisivat nyt

TENAVAT ON MILJARDIN DOLLARIN BISNES

Tenavat-sarjakuva leviävää United Media suosittui paljastamaan, että Tenavat tekee maailmanlaajuisesti 1,1 miljardin dollarin eli kuuden miljardin markan myynnin vuodessa.

Suomessa tähän kokoluokkaan kuuluvat esimerkiksi VR ja Stockmann. Maailmassa esitellään vuosittain n. 25 000 uutta Tenavat-tuotetta. Tenavat-tavaroiden myynti on 1950-luvun lopun lisensoinnin aloittamisesta alkaen kasvanut joka vuosi.

Tenavat-postikortteja on myyty maailmalla vuodesta 1960 lähtien 1,5 miljardia kappaletta ja Suomessakin vajaassa kymmenessä vuodessa toista miljoonaa kappaletta.

Viime aikoina olen alkanut tehdä sunnuntaisarjaa kotona, kun vaimollani on yleensä aina joitakin menoja viikonloppuisin. Se antaa minulle mahdollisuuden keskittyä viikolla yksinomaan päiväsarjoihin huolehtimatta sunnuntaista. Se on uutta, enkä koskaan tehnyt niin, kun lapset olivat pieniä."

Yhtä juhlaa, Tenavat!

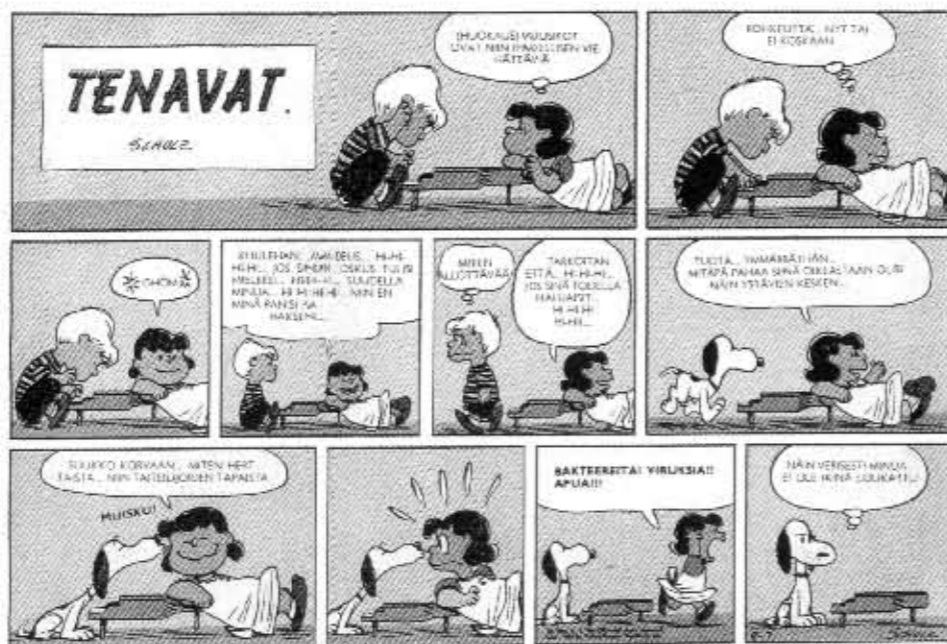
Tenavat täyttää 2.10. 50 vuotta, mutta Suomessa sarja on vasta 40-vuotias. 30.10.1999 tuli kuluneeksi 40 vuotta siitä, kun Tenavat ilmestyi samana päivänä Ilta-Sanomissa ja Viikkosanomissa ensimmäisen kerran.

aivan toisenlaisia. Schulzin oma sotapalvelus kesti vuodesta 1943 aina toisen maailmansodan loppuun asti.

Poikani puhelu jäi askarrattamaan mieltäni niin, että piirsin 1993 ensimmäisen kerran D-Dayn muistosarjakuvan. Lukijoiden vastaanotto oli niin innostunut, että Schulz on siitä asti tehnyt joka vuosi aiheeseen liittyvän stripin.

Viikkosanomissa 60-luvulla julkaistu sunnuntaisarja kertoo, että Tenavien asetelmat eivät ole juuri vuosien varrella muuttuneet.
© UNITED FEATURES SYNDICATE

"Schulz ei ole langennut luomaan ilkeitä veckaroita eikä söpöjä hellan-telttuja. Hänen sankarinsa ovat persoonallisuuksia kuten kaikki lapset. He ovat uteliaita ja kekseliäitä, heillä on tervettä järkeä ja huumoria. Heitä kiinnostavat tähtitaivas, maan matoset, Beethovenin musiikki ja sivistyssanat ja he ovat tuike huolissaan maailmantilanteen kehityksestä", kirjoitti Viikkosanomat 30.10.1959, kun lehti esitteli upouuden sarjakuvansa. Lehti päätti esittelyartikkelinsa näin: "Tenavien sakille on Amerikassa annettu nimi Peanuts, mikä merkitsee maapähkinöitä."

Maapähkinöitä maistaneet tietävät, että muutaman pähkinän mutusteltuaan tekee oitis mieli lisää yhä enemmän ja enemmän. Peanuts-sarjan laita on samoin: lukekaapa muutama, niin jo haluatte nähdä uusia sarjoja.

Schulz on taitavasti käyttänyt sarjaa väli-näänä, jolla hän on voinut käsitellä omia huoliaan ja murhitaan kaikkia maailman ihmisiä koskettavalla tavalla.

"En ole psykologi enkä filosofi, pikem-

min olen aina tuntenut itseni ulkopuoli-seksi", toteaa kuitenkin Schulz.

Ammattilaisen luovuus ei vaadi tiettyjä mielentiloja, vaikka Schulz sanookin: "...on myönnettävä, että sellaiset mielenti-lat kuin epätoivo tai yksinäisyys tuntuvat kumma kyllä tuottavan hyvää huumoria. Jos on taipuvainen näkemään asioiden koomiset puolet, saattaa keksiä parhaat ideansa ollessaan täysin maassa, kaiken tuntuessa toivottomalta."

Charles M. Schulz tekee sarjansa yhä edelleen samalla tavalla kuin ennen: hän

luonnostelee sarjan lyijykynällä paperille ja kastaa sitten Radio Pen -tussiteränsä musteeseen, tekstaa sarjan ja sen jälkeen iskee teränsä kuvaan. Schulz käyttää aina samaa terää.

Hän osti koko Radio Pen -terien lop-puvaraston, kun kuuli, että niiden valmis-taminen on lopetettu. Hän on sanonut lopettavansa sarjakuvien teon lopullisesti silloin, kun nuo terät loppuvat. Siitä ei tosin liene pelkoa, sillä teriä on yhä jäl-jellä tuhansia kappaleita. ■

Tenavat-näyttelyn anti: Resson koppi ja nivaska uusia strippejä

Kerrankin Suomi on aikaansa edellä. Kun Tenavat täyttää tämän vuoden lokakuussa 50 vuotta, juhlinta tulee taatusti näky-mään ja kuulumaan. Koska ensimmäinen Tenavat-strippi julkaistiin ensimmäisen kerran 40 vuotta sitten, Ilta-Sanomissa lokakuussa 1959, päätti Helsingin kau-pungin taidemuseo pystyttää tapahtuman

kunniaksi Tennispalatsiin Tenavat-näyt-telyn yhteistyössä lehden kanssa. Marras-kuusta tammikuun alkuun asti pyörinyttä näyttelyä ei siis ainakaan ajankohtaisuuden puutteesta moittia.

"Oli synkkä ja myrskyinen yö..." -näyttelyssä oli esitteillä oli joukko strip-pejä ja jokunen litografiaa. Lisäksi kävijä pääsi kurkistamaan Resson koppiin, joka oli sisustettu mahdollisimman aidosti strippien pohjalta.

Valitettavasti näyttelyn originaalien määrä oli pieni ja vanhinkin originaali

oli vuodelta 1987. Varhaisemmillaakin stri-peillä höystetty laajempi otos olisi ollut ollut paikallaan.

Jäin myös toivomaan näyttelyn yhte-yteen enemmän informaatiota Tenavista. Ilta-Sanomienkin välissä ilmestynyt näyt-telylehti oli kyllä mielenkiintoinen ja hyvin toimitettu, mutta itse stripit olisivat kaivanneet lisää lihaa luiden ympärille.

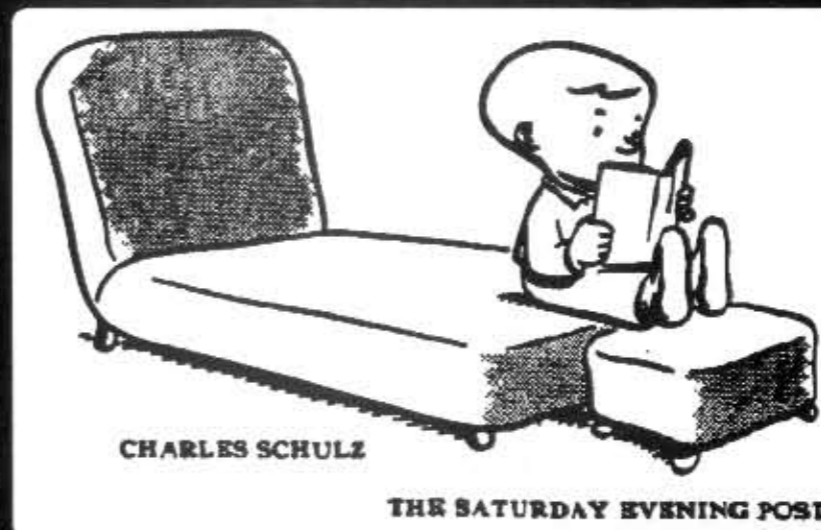
Ville Hänninen

SCHULZ MAAPÄHKINÄNKUORESSA

Charles Monroe Schulz on syn-tyntynyt 26.11.1922 Minneapolisin kaupungissa Yhdysvalloissa. Schul-zin eno antoi kahden päivän ikäiselle vauvalle lempinimen Sparky Kalle Kehveli (Barney Google) -sarjakuvan Spark Plug (sytytystulppa) -nimisen hevosen mukaan. Oli tuo sarjaku-vaviite enne tai ei, mutta Schulz on ansainnut koko elämänsä ajan elantonsa piirtämisestä. Hän harjoitti high schoolin jälkeen kirjoepistossa taideopintoja ennen kuin joutui toi-seen maailmansotaan. Sodan jälkeen Schulz tekstasi uskonnollisia pila-piirroksia ja oli jonkin aikaa aiem-min mainitun kirjoepiston opettajana. Samaan aikaan hän teki myös pila-piirroksia, joita julkaistiin mm. Satur-day Evening Post -lehdessä. Vuonna 1950 Schulz yritti kaupata sarjaku-

vien välitystoimistoille eli syndikaa-teille uutta sarjakuvansa nimeltään Li'l Folks (Pilkkuväkeä). Sarjan julkaisumuoto ja nimi muuttuivat, kun se ilmestyi 2.10.1950 ensim-mäisen kerran lehdissä syndikaatin antamalla uudella nimellä Peanuts (Tenavat). Siitä alkoi yksi sarjaku-vahistorian merkittävimmistä tarinoista. Sarjakuvien lisäksi Schulz on tehnyt myös käsikirjoitukset kaikkiin Tenavat-piirrosfilmeihin. Suuri osa Tenavat-sarjakuvien koskettavim-mista kohtauksista pohjautuu Schul-zin omiin lapsuudenkokemuksiin: pieni punatukkainen tyttö, murs-katappio 40-0 baseballissa, Jaska Jokusen ystävänpäiväkorttiahdistus ja monet muut jutut ovat peräisin tekijän omasta elämästä.

Etelä-Suomen läänin lasten ja nuorten SARJAKUVA- KILPAILU!!!

Uudenmaan taidetoimi-kunta, Suomen sarjakuvaseura ry. ja Sar-jakuvantekijät ry. julistavat sarjakuvakilpailun Etelä-Suomen läänin lapsille ja nuorille.

Kilpailussa on kolme sarjaa:

- 1) alle 12-vuotiaat
- 2) 12-16-vuotiaat
- 3) 17-20-vuotiaat

Sarjakuvat tulee piirtää valkoiselle paperille mustalla piirtimellä (musta huopakynä, musta muste hiusterällä tai siveltimellä yms.) Paperin koon tulee olla A4 tai A3. Sarjojen pituuden päättää tekijä itse. Tekijä lähettää kilpailuun hyvät mv-kopiot. Voittajilta tilataan piirrosoriginaalit näyt-telyä ja julkaisua varten.

Työt pyydetään toimittamaan 12. toukokuuta osoitteeseen: Sarjakuvakilpailu/Uudenmaan taidetoimikunta Etelä-Suomen lääninhallitus PL 110, 00521 Helsinki

Kilpailun voittajat julkistetaan Helsingin 15. sarjakuvafesti-vaalien yhteydessä 20.8.2000.

Lisätietoja: Uudenmaan taidetoimikunnan lasten ja nuorten kulttuurin läänintaiteilija Katja Tukiainen puh. 050-564 6713 sähköposti: sarjaks@kaapeli.fi